

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben bárhol hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kőszírok visszadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Mindnyájunkat érdekel.

(K. Ö.) Az osztrák törvényhozás egy parlamenti bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette, hogy tegyen javaslatot az iránt, mily eszközökkel lehetne a túrhetetlen drágaság kérdését valamilyen módon megoldani. A bizottság egy terjedelmes jelentésben most teszi közre javaslatait. Volt alkalmunk azt bő kivonatban elolvasni és mondhatjuk, politikások sohasem fogják ezt a kérdést megoldani. Mert a politika megrentója az általános gazdasági érdekeknek. Itt is minden egyes képviselő aszerint tárgyalja a kérdést, amilyen párthoz tartozik. Aki a termelőkkel tart, oly javaslatokat sürget, melyek a termelés érdekeit vannak hivatva előmozdítani. Aki a közvetítőkkel tart, ismét olyan javaslatokat sürget, melyek a közvetítés amugy is erős álláspontját még jobban megerősíteni hivatottak. Aki a nagy fogyasztók pártjához tartozik, a fogyasztókra előnyös javaslatokat sürget.

A törvényhozás dolga leendő a sok ellentétes javaslatok közül azokat kiválasztani és törvényerőre emelni, melyek általános érdekeket szolgálnak.

A javaslatokat, melyeket a bizottság

a törvényhozás elé terjeszt, a következőkben ismertetjük. Szerinte a drágaságot a következő intézkedésekkel lehetne enyhíteni: Rendezendő lakásügy, a szénkereskedésben a közvetítés kiküszöbölendő, a gabonaneműek fuvardíja leszállítandó, a magyar kormányval megértetni a gabonavámok ideiglenes felfüggesztésének ideiglenes szükségességét, törvényhozási intézkedés a kartellek ellen, a földuzsora kiirtása, a papirosbuza eltörlése Magyarországon, mezőgazdasági tárházak építése, progresszív jövedelmi adó behozatala, a szénnek nemzeti vagyonná való nyilvánítása, amennyiben a magyar kormány nem egyezik bele a gabonavámok felfüggesztésébe, a kormány vásároljon külföldi búzát és azt vám levonásával adja el a malmoknak.

Látni való, hogy ezek mind igen szép és jó javaslatok, csak attól tartunk, hogy ezek a javaslatok azon közmondás szerint lesznek elintézve, hogy aki sokat markol, keveset fog.

Van azonban a sok között egy javaslat, melylyel érdemes közelebbről foglalkozni. Ugyanis az egyik delegátus azt javasolta, hogy a drágaság enyhítése igen alkalmas eszköz lévén a fogyasztási szövetkezetek, ezek fejlődését kell minden

áron lehetővé tenni, ha másképpen nem, hát állami támogatás mellett is. Ami azt jelenti, hogy a szövetkezeteknek tekintet nélkül azok nemére, az állam részéről egyenlő bánásmódot követelnek. A fogyasztási szövetkezetek ugyanis semmi egyebek, mint árszabályozói a fogyasztás tárgyát képező árucikkeknek, amennyiben a mezőgazdasági termelés árképződését a fogyasztás javára befolyásolja. Aki csak arra törekszik, hogy a mezőgazdasági termelést olcsóbbá tegye, anélkül, hogy ezzel együtt járna az élelmi cikkek olcsóbbodása az egyoldalú termelési politikát csinál. Aki azonban a törvénytelen és felesleges közvetítés kiküszöbölésével a fogyasztási szövetkezeteket teszi meg a fogyasztási politika alapjává, az a közérdeket szolgálja, mert nem ront neki a termelőnek, hanem oda férkőzik melléje és a lehetőség szerint félretolja az in- produktív közvetítést.

Sokan aggályoskodnak, ha arról van szó, hogy a fogyasztási szövetkezetek érdekében igénybe vegyünk az állam támogató kezét és hivatkoznak a külföld példájára, nevezetesen Svájc, Anglia és Németországra, mely államokban a fogyasztási szövetkezetek nem veszik igénybe az állam támogatását. Ez igaz. Csakhogy

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Magasabb romantika.

— Frank Saville. —

— Wow! — szólt valami — Wow!
 És én felugrottam biciklim nyergében. Mert a holdfény az egész vidéket elhagyatottnak és békésnek mutatta. Mi lehet ez?

Ez a hang a sötétből szólt hozzám, titokteljesen. És egyszerre jobbról egy magas bokor zörrenése hallatszott. Majd valami horkoló zaj következett s végül egy keskeny négy-szögletű dologot láttam, a mely a földön félkörben megfordult s aztán biciklim kerekéhez csapódott.

Vadul felkiáltottam s kinyújtott kezem valami kötélfélelől ütközött. Megfoktam.

Onditva, kiabálva hagytam magamat tovább vonszoltatni általa. Nem mertem elereszteni. Bokrokon, alacsony, földtúrásokon keresztül húzott magával a szörnyeteg. Azután egyszerre hirtelen megállt.

Az orromat kellemetlen szag ütötte meg. A szuszogás, horkolás megszűnt.

Egy léggömbnek kötélzetét lengette az éjjeli szellő az ágak között. Alatta egy sötét tömeg feküdt. Kinyújtottam a kezemet. Valami morgástéle volt rá a válasz.

— Egy seb az egész testen, egy seb, — mondta egy panaszos hang.

— Örüljök, hogy él! — feleltem haragosan. — On tönkretette vadonutuj biciklím. Hogy került ide?

Egy pillanatig hallgatott, ez felbőszített.

— Nem tud beszélni? — kérdeztem.

Körülnézett.

— Ház közelében vagyunk? — tudakolta.

— En egy mértőldnyire lakom innen.

— Egyedül?

Furcsa ember! Az égből pottyán alá s az érdeklő egyedül lakom-e?

— Miért? — mondtam rá durván.

— Meghalok éhen — mondta ő válasz helyett. — de inkább meg is halok, semhogy ez a dolog közszájra kerüljön. Lesz szives segédkezni, hogy elrejtsem ezt a léggömböt s hallgatni fog róla a családja előtt?

A helyzet kómikus volta hangos kacajra indított. Az arcába nevettem.

— Élet-halál kérdése ez reám nézve — jegyezte meg ő.

— Baleset folytán szabadult el ez a ballon? És nem akarja, hogy kinevessék miatta? — kérdeztem aztán.

Megrázta a fejét.

— Adjon egy kis enivalót s segítsen el-tüntetni a léggömböt, azután mindent elmondok.

Furcsa, mohó tekintetű szeme volt, a mely megcsillant a holdsugárban. Kezet nyújtottam neki.

— Keljen fel — szóltam. — Házmester-ném már lefeküdt, különben is öreg és süket. A groom külön kis házban alszik. Senkinek sem kell önt látni s ha szükséges, kiadom az unkatestvéremnek.

Támolyogva állott fel.

— Élelt és talán egy kis whiskyt is kapok... — mormogta bizonytalanul. — De először lássunk a léggömb után.

Ez utóbbi szavakat váratlan energiával tette hozzá.

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

figyelemből veendő, hogy ezekben az államokban a szövetkezeti önszegély az egész vonalon megvalósul és az állami segély a szövetkezeti életben teljesen ismeretlen fogalom Ausztriában és nálunk azonban a szövetkezeti önszegély elvén rést ütött szövetkezés több neme és igénybe veszik az állami támogatást, minek következtében a fogyasztási szövetkezetekkel szemben előnyösebb helyzetben vannak.

Mindössze tehát arról van szó, hogy az egyenlő elbánás elve valósuljon meg a szövetkezés minden terén. A jogegyenlőség az alkotmányosság alapja. Miért ne valósuljon meg az a szövetkezeti életben.

Ennek a mozgalomnak a sikere nagy kihatóással leendő magyarországi fogyasztási szövetkezési ügyre is.

Az alakulás után. A Budapecsten megtartott alakuló nagygyűlésén tudvalevőleg az összes vármegyék közül Biharvármegye képviseltette magát a legtöbb taggal. E nagy számban való felvonulás után mindenki kíváncsian figyelte, hogy milyen a hangulat Biharvármegyében, hogy a hazajött munkapártiak milyen uton módon fognak hozzá a reájuk bízott lobogóknak a diadalra való juttatásához. Kérdésközdünk az egész megyében azonban még semmi mozgalomról sincs hír. Ugyanis azoktól, akik Budapecsten voltak várják a kezdeményezést, de ezek még nem indították meg az akciót.

A megye hangulata még nagyon csendes mindenütt várakozó álláspontra helyezkedtek és kíváncsian néznek a kétséges és sok harcot ígérő jövő elé.

A politikai helyzet.

A kormány most már a pártalakulás után gyorsabb tempóban folytatja a szervezkedést. Ma megjelent az első tiz főispáni kinevezés, tiz közül hét volt főispán. egyik olyan, akit a koalíciós kormány italmérési engedélyek körül felmerült szabálytalanság miatt fegyelmi uton küldött nyugdíjba. Ez ugyan nem valami elsőrangú ajánlólevél. Ha ilyenek is bekerülnek a főispáni karba akkor úgy látszik, nem nagy a választás.

Desseoffy Aurél grótot felmentette a király a főrendiház elnökségétől, utódjától *Csekovics Endre* grótot emlegetik.

Apponyi Albert gróf és *Zichy János* gróf nyilatkoznak az új helyzetről. *Heves* megye bizalmatlanságot szavazott a kormánynak.

Változás a főrendiház elnökségében!

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király február 16-án kelt legfelső elhatározásával gróf *Desseoffy Aurél* belső titkos tanácsosnak, a magyarországyűlés főrendiháza elnökének, erről az állásáról való lemondását elfogadván, őt ettől az állásától kegyelemben felmentette. A kormány környezetéből eredő hírek szerint utóda gróf *Csekovics Endre* lesz, akinek kinevezése Khuen vasárnapi audienciáján fog megtörténni.

Új főispánok.

A hivatalos lap keddi száma közli, hogy *Szász József* nyugalmazott alispánt Alsó-Fehérvármegye, *Urban Iván* volt főispánt Aradvármegye és Arad város, *Szily Tamás* országos tejjgazdasági felügyelőt Baranyavármegye, *Kürthy Lajos* nyugalmazott főispánt Bars- és Zólyomvármegyék, *Vay Elemér* báró nyugalmazott főispánt Borsodvármegye és Miskolc város, *Kállay Zoltán* dr nyugalmazott főispánt Heves-

vármegye, *Domahidy Elemér* volt főispánt Hajdúvármegye és Debrecen város, *Bartal Aurél* főispánt Pozsonyvármegye és Pozsony város, *Makfalvy Géza* volt államtitkárt Somogyvármegye és *Dellimanics Lajos* dr főispánt a király Torontálvármegye főispánjává kinevezte

Apponyi a 48 és 67 harcáról.

Gróf Apponyi Albert, aki Olaszországban időzik. Nápólyból cikket írt, amelyben gróf Andrássy Gyulával polemizálva ezeket mondja a 48 és 67 harcáról:

Nincs még szó az 1848 és 1867 harcáról: még igen messze vagyunk attól, hogy erre kerüljön a sor. Hiszen a függetlenségi párt jelenleg nem a saját programjának megvalósítását követelte és nem ilyen követelés visszautasításából keletkezett a mostani boykotalom. Amit a függetlenségi pártnak úgy az egyik, mint a másik árnyalata követelt, az befejezte az 1867-iki intézmények keretébe, sőt egyenesen az 1867. évi törvényeken alapul. A függetlenségi párt, midőn erre a térére lépett, nem adta föl elveit, nem mondott le törekvéseiről, hanem egyszerűen azt tette, amit tennie kellett: alkalmazkodott a fennálló törvényekhez, melyeket, amíg a törvényhozás meg nem változtatta, tiszteletben tartani honpolgári kötelesség; alkalmazkodott továbbá ahhoz a köztudomásu tényhez, hogy ez idő szerint az 1867. évi törvények megváltoztatásának az összes törvényhozási tényezőket megnyerni igen nehéz volna. Ennyiben áll — közbevetőleg legyen mondva — a 67-es intézményeknek az a diadala, amellyel a nemzeti munkapárt kiáltványára dicsekszik: olyan diadal az, mely biztosítva van még a legrosszabb törvénynek is, míg a pártok forradalmi térére nem lépnek.

De akár mint legyen ez, azok a kívánságok, amelyeknek visszautasítását képviseli a jelenlegi kormány csupa olyan kívánságok amelyek az 1867. évi törvényeken alapulnak. Az önálló bank kivételével azokat velünk együtt képviselte az én igen tisztelt barátom is, sőt talán ő tett legtöbbet azok érvényesítése érdekében; az önálló banknak mostanra való köve-

— Majd aztán, — vettem ellen.

— Nem, nem szabad nyomának maradnia! A ballonburkolatra vettem magát s elkezdte tépni, szakítani. Ugy tépegette, rongyolta, mint valami ragadozó madár a húst. Én segitettem neki. Egy jó óra telt belé, a mig a köteleket és a gömbrészeket a hajóroncsba tettük. Ekkor rájuk lépett s elkezdett rajtuk táncolni, mintha káposztát taposna. Komolyságom újra elhagyott: hangosan felkacagtam.

— Hová rejthetjük az egészet? — kérdezte gyöngyöző homlokával.

Lummas mocsár éppen alattunk terült el s család talaja nem egy birkát nyelt el már. Leírtam neki a helyet. Holokránci elsimultak. Kiugrott a hajóroncsból s kért, hogy segítsek neki azt oda leszállítani.

Lessan-lassan levittük a nehéz csomagot a mocsárig. Ott nekifeszítettük magunkat s jól lóditottunk rajta. Nehéz csuppanással zuhant az be a szennyes és szerencsére most jól fölázott, megdagadt lápba.

Ekkor mély sóhajjal felém fordult s lassan megindultunk lakásom felé.

Sonkát és whiskyt adtam neki. Az utóbbiból sokat ivott s aztán elkezdte történetét.

— Német vagyok, ezt megismerhette kiéjtésesen. Ma reggel indultam el Mülhausból. Elszázból.

— Lehetetlen!

— Ötszáz mértföldnyire van innen. Bizonyos regimentben komisszárius kapitány vagyok. Legjobb barátom, egy főhadnagy alám volt rendelve. Ő . . . Ő neki van egy anyja és egy nővére. Én szerettem a nővérét. — Lélekzetet vett s gondolkodni látszott, majd folytatta: — Ah! Ő oly gyönyörű volt! Hanem barátom, a főhadnagy lopott.

— Lopott!

— Igen, ellepta a regiment pénzét. A szegény özvegy anyjának, aki nagy nyomorral küzdött. Én rájöttem a tolvajlásra és . . .

— És kénytelen volt feladni a főhadnagyot és így elvesztette imádottja szerelmét . . .

— Nem, nem így volt. Én fedeztem a fivér passzívait. Aztán engemet is lelepleztek. Az őrnagy privát audienciára rendelt s azt kérdezte:

— Hova lett a pénz? — Persze nem tudok mit válaszolni. Néma maradok s ezzel magamévá teszem a hibát. Ekkor Smithson . . .

— Smithson! Német őrnagy! Lehetetlen! Én önnek angolra fordítom a nevet. Valójában Schmiédtsöhnnak hívták. Tehát az őrnagy kivesz a fiókjából egy revolvert és így szól: — Csak egy teendője lehet ezután. Én magára hagyom önt — ezzel. — S a revolverre mutatott.

Én nem látom ugyan ebben a világításban a dolgokat s mikor magamra maradtam kinyitottam az őrnagy szekrényének ajtaját s megragagva a revolvert így válaszoltam:

— Ha ön nem megy be azonnal ide, akkor én lövök. De nem magamra, hanem önre. Káromkodik, de engedelmeskedik. Én rázárom az ajtót. Kiszaladok.

Egy kis idő múlva hallom, hogy valamit összetörtek odabent s hogy az őrnagy ordít mint egy sakál. A mérnöki kar léggömbje ki van peckelve a délutáni gyakorlatra. Beleugrom s elvágom a köteleket. Az őrnagy exaltált kimenekül s utánam tüzel, de a léggömb már magasan jár s a szél fúj és fúj . . . Nem utatom önt a részletekkel utazásom borzalmival, a tenger fölött. Elég a hozzá, hogy ideérkeztem.

— De nem értem miért akarja eltüntetni a léggömböt?

— Ha megudják hol vagyok elfognak. Hiszen állítólag sikkasztottam. De ön időt enged nekem arra, hogy eltűnjek valamerre, nemde?

— De ki keresné önt Angliában?

— Ha a léggömből nem hallanak: senki. Ezért elásom. S ön nem szól semmit? Hiszen nemcsak rólam van szó, hanem a főhadnagyról, az anyjáról és a nővéréről . . . Amerikába megyek.

— Van önnek pénze?

Megrezent.

— Egy kevés, nagyon kevés. Eppen hogy éhen nem halok első két-három nap. Merre mehetek? Merre van a legközelebbi vasuti állomás?

— Hat mértföldnyire innen. De pihenjen kissé, házmesterném hat előtt soha föl nem ébred.

Letuszkoltam a diványra.

Mikor reggel felébredtem, már hült helyét találtam. Az ő története teljesen kiveszhetett volna az emlékeimből, ha nincs a nyivános. De a Westhirei hirodó megmagyarázta világosan, hogy Smithson et Son nevű angol tea-kompanya egy nagy léggömböt járatott a főváros fölött, hirdetési célokból. S hogy a társulat Koch nevű alkalmazottja megszökött a kaszálával, a reklám-léggömböt használva föl szökése eszközközül. Hogy a rendőrség nyomon van, mert a léggömböt több helyütt látták s nincs kétség aziránt, hogy Koch urat még a nap folyamán elfogják, léggömbjével együtt.

Tudva, a mit tudok, hogy a léggömb a mocsár mélyében fekszik, ismét nevetni kezdtem s hangosan szóltam önmagamhoz:

— Ez aztán a magasabb romantika! S én eunek vak eszköze voltam!

De nem szégyeltem magamat miatta.

telését se ellenezte elvi, hanem kizárólag célszerűségi szempontokból, sőt ebben is velünk együtt keresett kompromisszumot, mely közelebb hozza a nemzet ebbeli föltétlenül jogos és törvényes, az 1867-iki alapon törvényes kívánóságának megvalósításához. Ezekkel szemben a Khuen-kormány és a »nemzeti munkapárt« mit képvisel? Szép frázisokba, hazafias szövegbe és lojalitási nyilatkozatokba burkoltan az abszolút és alkut nem ismerő visszautasítást; olyan kívánalmaknak pure et simple visszautasítását, amelyek az 1867-iki törvényeken alapulnak, melyeknek nem teljesítése tette megoldhatatlanná a válságot a mostani képviselőházzal, tette lehetetlenné azt is, hogy Andrássy Gyula gróf kormányon maradjon vagy kormányt alakítson.

Tehát: egyfelől olyan követelmények, amelyek egytől-egyig a 1867. évi törvényeken alapulnak, másfelől azok merev visszautasítása. Ezt a helyzetet a világon mindennek lehet nevezni, csak egynek nem: az 1867 és 1848 harcának.

Zichy János és a kormánypárt.

Az Új Lap munkatársa előtt a napokban kifejtette Zichy János gróf azokat az indokokat, melyet őt arra birták, hogy a kormánypárthoz csatlakozzék. Elhatározásának eredete még a Tisza István-féle válság idejére nyúlik vissza, a mikor is Zichy már a hatvenhetes pártok egyesülésének szükségességét hirdette. Ez akkor nem sikerült, felhívása a pusztába kiáltónak szava volt. A mostani kormánypárt ugyanazokból a motivumokból kelt életre, a melyeket ő évekkkel ezelőtt hangoztatott; önmagához lett volna következetlen, ha nem csatlakozik ezek után új alakuláshoz.

Hevesmege a kormány ellen.

Egerből jelenti a »Pol. Hir.«, hogy Hevesmege mai közgyűlésén a törvényhatóság, miután Szederkényi Nándor eddigi főispán elbucszott a Khuen-kormány kinevezéséről szóló leiratokat tárgyalva, kimondta, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik és nem támogatja. Az alispánt és helyettesét utasította, hogy az alkotmányvédelemhez szükséges intézkedéseket a törvénynek megfelelően tegye meg, a meg nem szavazott adókat ne szolgáltatassa be és az ujoncokat se állítsa elő.

A választójog.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt nagyon bántja Károlyi Mihály gróf és Tisza István akciója. Attól tart, hogy az ő terveit, melyek a parlamentnek munkaképességé tételére és az ország nyugalmanak helyreállítására irányulnak, zavarni fogja ez az időelőtti akció.

Jutalom Iglónak.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Szepes és Liptó vármegyékben alakított iparfelügyelőségi kerület székhelyét Lőcséről Iglóra helyezte át.

A kormány vád alá helyezése.

Politikai körökben különösen a függetlenségi pártokban nagy visszatetszést keltett a kormány az az intézkedése, hogy a bosnyák alkotmányt a Ház tilthatározata ellenére is ugyiszólván rendeleti uton léptették életbe. Ez által csak megerősítette a kormány a fölöle elterjedt abszolútikus jelleget. A Justh pártban különösen nagy ellenszenvre talált az intézkedés és mozgalom is indult meg annak megtalása iránt.

Hir szerint a szüret letelte után még nem oszlatják fel a Házat hanem a kor-

mány még ettől képviselőháztól imdemnitást akar kérni. Ha az megtörténik úgy az első ülésen a Justh-párt megfogja tenni előterjesztését a kormánynak vád alá való helyezése iránt.

Khuen Bécsben.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök szombaton Bécsbe utazik és vasárnap audencián jelenik meg a király előtt.

A káptalan négyezer koronája és egyebek.

Előrelátható volt, hogy a várad káptalan által a Katholikus Sajtóegyesületnek nyújtott és biztosított hatalmas támogatása nem fog visszhang nélkül maradni. Van nagy gezérez Izraelben: mi lesz, ájváj, ha a keresztény Magyarország fölírzza a várad káptalan példaadása s észreveszik, micsoda méreg és szenny lopózott be eddig a héber és szabadkőműves szellemben szerkesztett lapokból a keresztény családokba? Mi lesz, ha a keresztény közönség faképnél hagyja a Krisztust gyalázó, hazátgunyoló lapokat és a keresztény sajtót támogatja?

Mi lesz? Egy kis tisztulás lesz. Eltisztulnak a sajtóból a revolverek, az apró hirdetésekben az »uri« leánykereskedők, a közéletből a sajtóhiénák. Tisztulni fog a levegő.

Természetes, hogy az efféle kilátások némely lapokat igen érzékenyen érintenek. A Nepszava elbénéklése mellett kórusban szidják a káptalant és a »klerikális éhenkórászokat«, akik a pénzt »kiszipolyozták.«

Hát maradjunk a másik tábor kifejezéseinél. Azok a klerikális éhenkórászok, más szóval a katolikus újságírók ezt a segélyt valóban kiszipolyozták. Kiszipolyozták nem szekatúrával, hanem eddigi önfeláldozó munkájukkal. A katolikus újságíró eddig csak áldozott a szent ügyért, de távolról sem kaphatta meg azt a fényes jutalmat, amelyet a páholy és vidéke bőven osztogat az ő szolgálóinak. Szegény Petrásevic Géza egy életet áldozott a katolikus sajtó szolgálatában — s annyi sem maradt utánna, hogy sirkesztett állithattak volna belőle hamvai fölé. Gyűjtés utján lehetett sirja fölé állítani a föltámadás szent jelét is, melyért küzdött ifju életén át. Es mégis vagyunk és mégis leszünk munkásai a katolikus sajtónak, akiket nem az érdek, hanem fizetés, hanem egyedül a lelkesedés hoz a katolikus sajtó szolgálatába. Ezt az önzetlen munkát kívánja a káptalan honorálni és észrevétni ezzel a keresztény országgal. Közönséges rágalom, a tehetetlen düh sugalta gyanúsítás a »szekatura«: ellenkezőleg, a várad káptalan ezzel a ragyogó példaadással kezdeményező kíván lenni, példát akar adni s tettekkel akarja a közönséget felhívni, válasszon! Ha már erre az — ő kifejezésük szerint — éhenkórász sajtóra szükség van, hát akkor melyiket támogassuk: a becsületesen égő lelkesedéssel dolgozó szegény, éhenkórász klerikálisokat, vagy a revolverező szabadkőműves éhenkórászokat!

Más időket élünk ma, mint 15—20 év előtt. Ebredézünk s elmúlt az a jó idő, a mikor püspökök udvaroltak annak a sajtónak, mely ma erőre kapva, az egyház ellen éhenkórászodik.

Csak tessék minél nagyobb zajt szítani a káptalan adománya mellett. Jó az nekünk Hadd lássék az adott példát — és kövessék!

Igy lesz versenyképes, erős, hatalmas a keresztény sajtó és így lesz erős a keresztény Magyarország.

Még egyet. A Nagyvárad Napló azt mondja, miért nem adta ezt a pénzt a káptalan »valamelyik« (E biztosan izraelita) kórháznak vagy szegényháznak? Erre a rövid a felelet. Senkinek semmi köze hozzá, mit csinál a káptalan a jövédelmével. Számoltassa meg a Napló Rothschildot, ahhoz közelebb áll s több jussa lehet rá. Különbben is éppen a püspökségnek és a káptalannak annyit köszönhet Nagyvárad minden jótékony intézménye, hogy ilyen zöld beszédre nincs mit adni.

Az igazi jótékony intézmények a jövőben is ott fogják látni erős pártfogóik közt Nagyvárad főpapjait. De a hová vallásüldöző, szabadkőműves szellemet csempésznek be a vezetésbe, ott az illetők maguk zárják ki a katolikus vagyion támogatását.

Ezt ne felejtsek azok, akik a városi szegényügyi bizottság elnökévé tüzzel-vassal Agoston Pétert »karják kiforszírozni, hogy a város szegényügyeire és rányomjuk a páholy bélyegét.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Febr. 25. d. u. 6 órakor a Kath. Kőr börtön-estéje a kir. kath. jogakadémián.

Márc. 11. d. u. 6. Kath. Kőr börtön-estéje a kir. kath. jogakadémián.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárünnepélye a püspöki palotában.

Hlatky Endre főispánsága.

Az új kabinet az országban több helyen külön főispánokat akar kineveztetni, a megye és külön a városi törvényhatóságok részére. E kettéválasztott főispánságok között szerepel Biharvármegye is. Miskolczy Ferenc az alispán, tudvalevőleg még mindig nem határozta el magát arra, hogy a főispánságot elfogadja. E tartózkodásának egyik legnagyobb akadályja pedig Nagyvárad város főispánsága.

Az alispán ugyanis nem akarja vállalni a várad főispánságot is, ez esetben pedig, mert Héderváry erősen ragaszkodik Miskolczy személyéhez, a várad főispánságot külön választanák a megyétől.

Tegnap az a hír volt elterjedve, hogy a város részére már van is a kormánynak jelöltje és pedig Hlatky Endre személyében. Állítólag a belügyminiszter már tárgyalt volna is ebben a dologban Hlatkyval és hajlandó is lenne elfogadni a főispánságot. Tegnap ebben az ügyben Hlatky Endrét többen megkérdezték s ez alkalommal Hlatky kijelentette, hogy ilyen irányú tárgyalások egyáltalán nem folytak. A nyilatkozat, bár a nagyvárad főispánságra vonatkozó kombinációk megcáfolására alkalmas, azonban tartózkodó voltánál fogva arra enged következtetni, hogy más irányú tárgyalások folytak. És hogy ezek a tárgyalások milyenek voltak, azokra Hlatky Endre nem nyilatkozott.

Hlatky Endre különben, ha csakugyan külön főispánt kapna a város, erre kétségkívül a legalkalmasabb lenne, de bajos elhinni, hogy a főispánságért hajlandó lenne elhagyni dusan jövédelmező ügyvédi irodáját.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **A polgármester Budapesten.** *Rimler* Károly polgármester tegnap Budapestre utazott. A polgármester körülbelül egy hétig lesz a fővárosban.

* **A Szent László-tér csatornázása.** A városi mérnöki hivatal, illetve a vállalkozó megkezdte a Szent László tér csatornázását. A munkálatokat a tér nyugati részén, a gör. kath. püspöki székház és a Nagyvárad-i Taka-répképzőtár épülete előtt kezdték meg s ezen utvonalon a közlekedést elzárták. A mély árok már jó részben ki van ásva s a beton csöveket a helyszínére szállították. Ha az időjárás nem zavarja meg a munkálatokat, pár hónap alatt az egész tér csatornázásával elkészülnek.

* **A francia festészet a XIX. században.** Dr. *Némethy Gyula*, a kiváló műkritikus a festészetéről szóló s a Katholikus Körben tartott sorozatos előadásaiiban tegnap a XIX. századhoz jutott, melyben a vezérszerepet már a francia művészek vették át. Tanulságosan ismertette az egymás után fellépő festészeti iskolát, felüntetve azoknak jellemző vonásait. Ezen iskolák legfőbb képviselőinek, *Dávid, Messier, Miket* stb. remekműveit pompás vetített képekben mutatta be a nagyszámu hallgatóságának. A sorozatból még egy van hátra — jövő kedden — a modern francia festészetéről. Azután még két vetítő estély lesz, márc. 8-án az oberammergau-i passio játékokról, márc. 15-én pedig az 1848-iki szabadságharcról.

* **Elhunyt városi tanácsos.** *Oláh Károly*, Debrecen város tanácsnoka, 52 éves korában hirtelen elhunyt. Este még megszokott társaságában volt s éjjel szívroghásban meghalt. Debrecen város közművelődési ügyeit nagy ambícióval vezette s az ő buzgalmából létesült a siketnéma intézet, a városi muzeum stb. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe.

* **A magyar szent korona ünnepe Rómában.** Mint értesülünk, nagyban folynak az előkészületek és előjegyzések arra a széles arányu nemzeti zárandoklatra, melyet az Orsz. Kath. Szövetség elnöksége gróf *Széchényi Miklós* győri püspök vezetése mellett *Radnai Farkas, Balás Lajos, Zichy Gyula* gróf, *Boromisza Tibor* és *Fischer Colbric Ágost* püspökök részvételével folyó évi április 11—12-re Rómában tervez. Mint ismeretes, akkor fogják leleplezni azt a kiváló becsü márvány dombormű emléket, melyet a római magyar művészeti ház megbízása alapján *Dankó szobrászművész* készített a magyar szent koronát adó II. *Szilveszter* pápa emlékének. Az emlékmű leleplezése alkalmából nemcsak ő felsége a király, hanem a kormány és az országgyűlés mindkét háza, az összes magasabb állami és közigazgatási hatóságok, kulturális és vallásos egyesületek is képviselve lesznek. Mind a vatikánban, mind pedig a nagykövetségen az előkészületek már élénken folynak az igen impozánsnak ígérkező ünnepségre, a rendezőséghez pedig már eddig

is számosan küldték be jelentkezésüket a nemzeti zárandoklatban való részvételre, melynek részletes tervrajzát és a római ünnepségek programját minden érdeklődőnek készségesen megküldi az Orsz. Kath. Szövetség (IV. Feren-ciek-tere 7.).

* **A munkáslakások építése.** Mint említettük, *Lukács Ödön* városi tanácsos már teljesen elkészült a munkás lakások létesítéséről szóló memorandumával. Ebben részletesen ki van dolgozva a kérdés pénzügyi része is s ha az államtól megkapja Nagyvárad városa a kilátásba helyezett állami támogatást, a nagy fontosságú kérdés minden nagyobb nehézség nélkül megoldható. A memorandumot tegnap tárgyalta a városi tanács kiadta az illetékes szakbizottságoknak. Február 26-án a lakás- és élelmezésügyi szakbizottság, a jövő hét valamelyik napján pedig a pénzügyi szakbizottság veszi tárgyalás alá. *Lukács Ödön* memorandumát. A tanács már a március havi városi közgyűlésen a törvényhatóság elé akarja vinni a fontos kérdést.

* **Sogédjegyző választás Ökrösön.** Ökrösön tegnap tartották meg a segédjegyző választást. A válaaztáson egyhangulag *Bottó József* okleveles jegyzőt választották meg.

* **A magyarországi törökök összeírása.** Az Ozmán birodalmában a civilizáció, a nyugati kultúra magával vitte a hadsereg reformját is. A birodalomban nemrég hirdették ki az erre vonatkozó új törvényeket, melynek értelmében a katonakötelezettség minden alattvalóra kiterjed. Az általános védkötelezettség szerint most már minden még külföldön élő török alattvaló is, aki a katonakötelesek sorába tartozik, köteles szolgálattételre bevonulni. E végből most a török kormány megkeresésére a belügyminiszter körrendeletet adott ki minden törvényhatóságnak, hogy a területükön élő 1883—1889-ban született török alattvalókat írják össze.

* **A lakatos iparosok figyelmébe.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter, hogy az új mértékhitelítéséről szóló törvény végrehajtását megkönnyítse, elrendelte, hogy az aradi m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatosan, mérlegjavító tanfolyam tartassék folyó évi március 9-től 23-ig, amelyben első sorban a nagyvárad-i és biharmegyei lakatosiparosok nyernének a mérlegjavítás elméleti és gyakorlati ismereteiben kiképzést. A tanfolyamon résztvevők tandíjat nem fizetnek, azonban a kötheti Aradon tartózkodásuk költségeit sajátjukból fedezik. A résztvenni óhajtok jelentkezésüket március hó 6-ig levélben küldjék meg a nevezett iskola igazgatóságának, esetleg az alulírott kamaránál jelentkezzenek. Tekintve, hogy itt egy iparág megalapozásáról és a kereskedelmi érdekeknek a mértékjavítás nehézségei között való megóvásáról van szó s különben is lakatos iparosaink a mértékjavítás által jól jövedelmező keresetforráshoz jutnak, ugy a köz-, mint a saját érdekükből is felhívjuk lakatosiparosaink figyelmét a tanfolyamra s ajánljuk, hogy azon minél tömegesebben vegyenek részt. Nagyvárad, 1910 február hó 22. A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara? *Huzella Gyula*, kir. keresk. tan. elnök. Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **Tolvaj cseléd.** *Neumann Adolf* cipész mestertől cselédje *Baranyi Piroška* a pénzszerzés feltörése után 100 koronát ellopott és megszökött. A rendőrség értesítése folytán *Baranyi Piroskát* Mezőtelegden a csendőrség elfogta s Nagyváradra bekísérte. *Baranyi Piroška* kihallgatás alkalmával beismeri, hogy a 100 koronát ellopta, azonban a pénzből már csak 14 koronát találtak nála, mert az ellopott összeg többi részén ruhaneműket vásárolt. *Baranyi Piroskát* a rendőrség lezáratta.

* **Tüzlárma.** Tegnap délben 12 és 1 óra között *Körözs-utca* csendjét tüzlárma verte fel. *A Mertz Nándor* féle üzletet magában foglaló ház teteje kigyulladt s tűz gyorsan terjedt. A gyorsan kivonult tűzoltók a tüzet csakhamar elfojtották. A kár jelentéktelen. A tüzet valószínűleg a szomszéd *Oláry-ház* kéményéből kipattanó szikra okozta.

* **A tűzér gyilkosa.** Tegnap délelőtt folytatta a rendőrség *Triffa Karácson* kinalgatását. A gyilkos szolga nem tagad semmit s mentségére ugyanazt hozza fel, amit elfogatásakor. A kihallgatás után a rendőrség *Triffát* átkísérte az ügyészségre. A megölt tüzért tegnap délután temették el a helybeli csapatkórházban.

* **Elveszett váltó.** *Kornheiser Herman* jelentést tett a rendőrségen, hogy a f. hó 12-én *Krisztina-utca* 24. sz. a. lakásától a Nagypiacig terjedő uton három drb 10 filléres váltóúrlapot *Kriszka Márton* és *Viczián Julianna* névalírásokkal elvesztett. A rendőrség a váltók megkerítése céljából az eljárást folyamatba tette.

* **Megzavart éjszaka.** *Feldstrick Kálmán* panasolja a rendőrségen, hogy *Péter-utca* 3. sz. a. lakásának öt ablaktábláját tegnap este ismeretlen tettesek kövel beverték. Nem ártana, ha a Péter-utcai közállapotokra kicsit több gondot fordítana a rendőrség.

* **Megszökött tűzér.** *Lakatos István* 19. sz. tábori ágyvezetéből tűzér tegnap reggel fél 7 órakor a laktanyából eltávozott s azóta nyoma veszett. Személyleírása: 22 éves, magas termetű, hosszukás arcu, szőke haju, barna szemű, bajusz nélküli, fiatal ember. A rendőrség az elűnt tüzért körözeti.

* **Favágás közben.** Dr. *Bátori Oszkár* náné panaszt emelt, a rendőrségen, hogy *Szabó István* és *Nagy Imre* favágók miközben a pineében fát aprítottak, az üvegekbe lehu-zott bortól beruhtak. *Nagy Imre* ezenfelül még egy pár üvegbe bort haza is akart csempészni, amit azonban a házbéliek észrevettek és a tolvaj favágót megfogták. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* **Talált női kézitáska.** A nagyvárad-i Katholikus Kör tegnap este tartott vetítő-estélyén valaki ott felejtett egy kis bőr női kézitáskát. Tulajdonosa a kör szolgálójánál átveheti.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatosabb kalapok és divatcikkek kaphatók.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elválllok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák jelző-csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szésgyárak részére saját üzemi dinamó berendezéseket, villámhárítókat. — Raktáron tartok villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram-féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikket. — Költségvetés díjmentes. *Stern Adolf*, villamos és légszusz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — Telefon 556.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében február hó 21, 22, 23 és 24-én a következő érdekes mozgófénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Oasz és francia riviera. 2. Doktorhelyettes. Modern birkozók. 4. Nagyvilági betörők 5. Finom sajt. 6. Csepűrágó. 7. Dráma a vad nyugaton. 8. Sport Svédországban. *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. — Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri mely tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéháztulajdonos.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Trenck báró. (Uj operett.
Csütörtök: d. u. A cigány. (Ifjúsági előadás
este Trenck báró.
Péntek: Trenck báró.
Szombat; Erdészleány.
Vasárnap: d. u. Liliom, egy csirkefogó
élete és halála, este: Trenck báró.

Trenck báró. Ma este mutatják be a Szigligeti-színházban Albini Félixnek, a horvátok híres zeneszerzőjének dallamos operettjét. A premier szenzációs sikerűnek ígérkezik. A színháznál lázasan készülődnek a darab bemutatójára. Trenck báró Bécsben emlékezetes sikert aratott s még mindig az egyik legvonzóbb operett újdonság. A gondosan előkészített mai bemutató előadásban a legjobb erők vesznek részt.

Liliom. Molnár Ferenc külvárosi legendáját, Liliomnak, a csirkefogónak történetét vasárnap délután félhelyárakkal adják elő. Az igazgató így módon is hozzáférhetővé akarja tenni a darabot a közönség minél nagyobb rétegének.

Erdészleány. Szombat este Jarnó híres romantikus operettjét az Erdészleányt adják elő. Il József császár kalandos története ez a bájos zenéjű látványos operett, amely a mult szezon slágere volt. Az idén talán még szerencsésebb szereposztásban játszik ezt a szép operettet.

A Góth pár Nagyváradon. A jövő hét szokatlanul érdekes színházi hétnek ígérkezik. Az egész hét játérendjét a Góth-pár vendég-szereplése foglalja le. Ezuttal a kiváló művész-pár vendégjátékainak érdekességét még az a körülmény is fokozza, hogy most a Vigszínház legszenzációsabb újdonságait játszzák el Nagyváradon: **A vendégjátékok sorsrendje a következő:** Hétfő 28. Tolvaj. Kedd márc. 1. Bacarat. Szerda márc. 2. Vigyázz a nőre. Csütörtök márc. 3. Ingovány. Péntek márc. 4. Taifun. Szombat márc. 5. Salome, Buridán számára. A Góth-pár vendégjátékai rendes helyárakkal, de bérletszűnetben mennek. A színház igazgatósága figyelemmel van a bérleők igényeire s éppen ezért kéri a bérleőket, hogy jegyeiket idején váltsák ki, ugyanis a bérleők helyeit az előadásokat megelőző nap délután 4 órájáig fenn tartja az igazgató, de az előadás estéjén már nem vehetők figyelembe a bérleők elővételi joga.

ZENE.

A főgimnázium hangversenye.

A nagyváradai premontrai főgimnázium ifjúsága tiszteletet érdemi vállalkozással kelti fel a nagyközönség érdeklődését. A Kovács J. Kandid tanár vezetése alatt álló ifjúsági »Zene önképzőkör« hangverseny keretében lép a nagyváradai publikum elé, hogy a zajtalanul folytatott eredményes munkájának a nyilvánosság előtt is jelét adja. Már maga a vállalkozás de még inkább a gazdag műsor, melyet alább közlünk, méltán kelthet nagyfokú érdeklődést a zenét szerető nagyváradai közönség körében. Ha továbbra is így folytatja az életrevaló kör a működését, nem kell félnünk, hogy néhány év múlva üres terem mered majd a messze-

tőléről hozzánk jött világhírű művészek hangversenyein.

A zeneileg értékes műsor a következő:

1. Magyar vigjáték-nyitány, Kéler Bélától. Előadja: a főgimnázium zenekara. Zongorán játszó: Békefi Imre és Feldman Hugó VI. o. tanulók.
2. Walesi bárdok, Arany Jánostól. Melodráma, zenéje Révfy Gyulától. Szavaltja: Fleischer Miklós VIII. o. t., zongorán kíséri Rendes Ervin VIII. o. tanulók.
3. Tartini, G mol szonáta. Előadják hegedűn: Grósz Béla VI. o. t., zongorán Munk Andor VIII. o. t.
4. Gordonka-szólo. Játssza Kürthy István zene-tanár ur, zongorán kíséri Resch Mihály zene-tanár ur.
5. Részlet Gounod »Eust« c. operából. Éneklő Szentlélek Jolán k. a., zongorán kíséri: K.-szentmihályi Nagy Ilma k. a.
6. Chopin As dur Polonaise. Zongorán előadja Munk Andor VIII. o. t.
7. A Wagner zene, humoros jelenet Molnár Ferenctől. Előadja Bary Zoltán VIII. osztályu tanuló.
8. Mozart V. trio. Előadják hegedűn Fleischer György V. o. t., gordonkán Kürthy István zene-tanár ur, zongorán György Pál VIII. o. t.
9. Királyutazás, induló Ivanovicitól. Előadja a főgimnázium zenekara. Zongorán játszó: Békefi Imre és Feldmann Hugó VI. o. t.

A pénteki hangverseny. Svárström Valburg pénteki dalestéje iránt páratlan lelkes érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A nagy művész olyan műsort állított egybe nagyváradai hangversenyére, amelynek minden száma tinnom művészi meglepetés lesz a laikus közönségnek is ritka gyönyörűséget fog szerezt. Az ünnepelt művész asszony tudvalevően pályázatot tűzött ki magyar dalokra s egyuttal több pályakoszeruzott magyar dalt is fog énekelni. A jegyek Vidor Manónál igen élénk keresletnek örvendeznek és satát érdeklében cselekszik, aki jegyéről már most gondoskodik.

TÁVIRATOK.

Péter király és a cár.

Beldrad, február 22. Péter király panaszt tett többször az orosz nagykövet-nél, hogy többszöri sürgetése dacára sem akarják az orosz udvarnál fogadni. A nagykövet közben járása folytán most végre sikerült Péternek elérni, hogy a cár fogadja. Hír szerint Péter király március közepén foja meglátogatni az orosz cárt.

Roosevelt Budapesten.

New-York, február 22. A köztársaság volt elnöke, legközelebb vissza érkezik afrikai utjáról és egy olasz kikötőben fog horgonyt vetni. Innen Fiuméba majd Budapestre és Bécsbe is ellátogat a volt elnök.

Uj választások Angliában.

London, február 22. Radnund képviselő a parlament folyósóján beszégetést folytatott többekkel. A képviselő a beszégetés során azt mondta, hogy júniusban uj választások lesznek Angliában. A beszéd eme része óriási feltűnést keltett.

Auguszt kir. hercegnő állapota.

Budapest, február 22. Auguszt kir. hercegasszony az éjszakát jól töltötte a Herczel-szanatoriumban. Láza egyáltalán nincs, hőmérséklete 36.7. József kir. herceg reggel nyolc órakor meglátogatta s hercegasszonyt, azután eltávozott a szanatóriumból, a hová kilenc órakor ismét visszatért.

Aehrenthal Berlinben.

Berlin, február 22. Aehrenthal gróf külügyminiszter ma ideérkezett.

Lueger állapota.

Bécs, febr. 22. Lueger polgármester az éj folyamán igen nagy fájdalmakat szenvedett és ma harmadszor is műtétet kellett rajta végrehajtani. A műtét szerencsésen sikerült. Ujabb nagy gennyfészkeket nyitottak meg. A gyuladás Lueger hátán ugy jobbra felfelé, mint balra lefelé újból terjed. Lueger ma délelőtt dr Neumayer és Hierhammer alpolgármesterek előtt nehez halálsejtelmeknek adott kifejezést. Mayer iroda-igazgatóhoz Lueger így szólt:

— Az az óhajom, hogy a központi temető új templomának a kriptájában, édes anyám és atyám és két nővérem mellett, akik a halálban megelőzték és akiket ebből a célból exhumálni kell, temessenek el.

Lueger teljesen nyugodt volt és nem engedte megingatni magát abban a sejtelmében, hogy halála nemsokára bekövetkezik.

Románok és magyarok harca.

Arad, február 22. Az aradi vasúti állomáson véres harc volt ma reggel román és magyar parasztok között. Kurucra akartak utazni a munkások, de a vonat indulása előtt összeverekedtek. Mészáros János magyar embert a románok letéperték a földre és csizmasarokkal rugdalták. Mészáros erre bicskát ráutott és felhasította azzal Argyelán román munkás hasát. Argyelán nyomban meghalt. A vonaton a románok meg akarták a magyarokat lincselni, úgy hogy a csendőrségnek kellett közbelépni.

A hipnózis áldozata.

München, febr. 22. Vasárnap éjjel egy korcsmában egy jókedvű társaság a hipnózisról beszélgetett. Ahogy az Münchenben szokás, a társasághoz nemsokára csatlakozott egy másik asztalbeli társaság is. Meghányták-vetették a hipnózis dolgát és egy mérnök felszólította a hölgyeket, hogy álljon elő közülök valaki médiumként. Többszöri felszólítás után egy egyedül jött hölgy jelentkezett, akit a mérnök hipnotizált. Amikor hipnotikus álmából fel akarták zavarni, a nő nem mozdult. A klinikára szállították ahol még mindig nem ébredt fel. A mérnököt letartóztatták.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság Mikszáth-ünnepe. Mint már megirtuk a nagyváradi Szigligeti-Társaság Mikszáth Kálmán negyven éves írói jubileuma alkalmából, vasárnap febr. hó 27-én délelőlt 11 órakor a Városháza nagytermében irodalmi ünnepet rendez, amelynek műsora a következő; 1. Mikszáth Kálmán. Irta és felolvassa Rádl Ödön, a Társaság elnöke. 2. Mikszáth Kálmán üdvözlése. Irta és felolvassa Sas Ede, a Társaság főtitkára. 3. Novella. Mikszáth Kálmántól. Felolvassa Tóth Elek, a Szigligeti Társaság tagja. Jegyek Láng József Rákóczi uti üzletében kaphatók. Belépő díj ára 1 korona, tanuló-jegy 40 fillér. A társaság tagjai jegyeiket Láng Józsefnél a társaság pénztárosánál átvehetik.

Igazságszolgáltatás.

Rokszin György szabadlábra helyezése. Három hónapja már, hogy Rokszin György dr ügyvédet letartóztatták. Azóta a bíróság minden adatot összeszedett, amely az ügyvéd ellen felhozott vádak esetleg bizonyíthatja. Most már a törvények értelmében megszabtott határidő letelt anélkül, hogy a tárgyalást megtartották volna s az idevonatkozó törvények alapján jogot formálhat a szabadlábra helyezéshez. Tegnap Rokszin ügyvédje dr Fráter Pál az adóhivatalnál 75,000 koronát deponált Rokszin szabadlábra helyeztetése végett. A deponálásról szóló elismervényt beteszítették a királyi királyi törvényszékhez és kéri Rokszinnak azonnal való szabadon bocsátását. Egyidejűleg kéri a főtárgyalási tanácsot, hogy az ügy minél előbb való tárgyalása iránt intézkedjék. A tanács valószínűleg még ma fog dönteni a beadvány ügyében.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti füzdetudósítások.

A gabonafüzde határidői.

Budapest, február 22.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre — — — —	13.91
Buza ápr — — — —	11.80
Rozs okt. — — — —	10.29
Zab májusra — — — —	—
Zab októberre — — — —	7.78
Tengeri máj. 1909. — — — —	7.86
Tengeri jul. — — — —	8.05
Tengeri májusra 1910. — — — —	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámítoló bank — — — —	482.—
Rimamurányi — — — —	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut — — — —	552.—
Városi villamos vasut — — — —	269.—

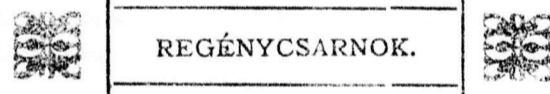
Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. febr. 22.

Magyar arany járadék 4 száz. — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz. — —	93.26
Magyar koronajáradék — — — —	82.76

Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban — — — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben — — — —	145.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	97.25
Osztrák korona járadék — — — —	99.—
1800. osztr. államsorsjegyek — — — —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény — — — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény — — — —	730.—
Magyar hitelrészvény — — — —	748.—
London vista — — — —	631.50
Páris vista — — — —	689.50
20 frankos (Napoleon) — — — —	19.02
Német birodalmi márka — — — —	117.65
20 márkás arany — — — —	23.51
Magyar nyereségy sorsjegy kölcsön	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	40.90

Tilos a bor cukrozása. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy az 1908 évi bortörvény szerint a mazsolaszőlő vagy cukor felhasználásával kezelt édes borok forgalomba hozatala folyó évi január hó 1-től kezdve tilos, a német bortörvény szerint is ily édes borok készítése Németországban tilva van, éppen ezért a földművelésügyi miniszter utasította az állami vegyi intézeteket, hogy ha ily borokra nézve Németországban való kivétel céljából vegyvizsgálati bizonyítványokat ily borokról se ki ne állítsanak, se ki ne szolgáltatassanak, hanem az illető feleket esettől-esetre azonnal értesítsék, hogy az illető borra nézve vegyvizsgálati bizonyítvány nem szolgáltatható ki. Nagyvárad, 1910. február hó 10. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. kereskedelmi tan. elnök. Dr Sarkadi Lajos titkár.

R ó z s i k a.

Irta: White-Mellville G. J.

Angolból.

(Folytatás.)

3

— Rózsikának hívnak, — felelé így halk hangon. — Ez elég, nemde?

— Rózsika! Minő csinos neve van. Es egészen megfelelő. Nos, Rózsika, hallgasson rám.

Hogy mit mondott volna a gróf s vajjon Rózsika hallgatott volna-e a szavára, az bizonytalan; mert mielőtt a leány a felső köntöst levette a válláról, egy sápadt, vékony, középkorú, simára borotvált és kánzsába öltözött ur érte utól őket és komolyan üdvözlé mindketőt néven szólítva.

— Jó estét, de Montarbas gróf ur. Jó estét, Rózsika a kisasszony.

A nő egy kis ideges bókot csinált. Társa levett fűvel mélyen meghajolt.

A plébános ur — mert az odaváló pap volt — komoly tekintetet vetett egyikről a másikra. Rózsika lesüté szemét tekintete előtt, de a gróf keményen ránézett a legkisebb zavar nélkül.

— Legyen szives e fiatal nőt haza kísérni, — mondá. — Nekem szerencsém volt öt néhány öllel távolabb a hófúvásból szabadítani és a kapujáig elkísértem volna ha szerencsére önnel nem találkozom. Jobb kezekre nem bízhatom, mint a lelkész uréra és eltávozhatom.

A papnak nem lehetett semmi ellenvetése és montarbus, kecsesen meghajta magát, vidáman ellépdelt, megfordulva, hogy egy utolsó

tekintetet vessen Rózsikára, mielőtt egy hóburkolt facsoport eltakarná őt szemé elől. Ámbár a leánya lesütött szemmel haladt szerényen a lelkész mellett, kétségkívül észrevette az intést és teljesen megérté, hogy mit jelentsen ez — Rózsika, — kérdé társa, szigorú szomorú hangon, — látta maga valaha előbb a gróft?

— Soha, — felelé Rózsika, — vagy különben nem feledtem volna el, De miért?

Nem illett meg engem, hogy rosszat mondjak szomszédaimról s még távolabb van tőlem, hogy őt saját gyarlóságom mértékével mérjem; de Rózsika, a kegyed lelke az én gondoskodásomra van bízva, nem kevésbé mint az övé és én intem magát gyermekem, hogy fusson ez ember elől, mint futna a pestis elől. Ne engedje meg neki azt se, hogy megérintse a kegyed ruhájának szegélyét.

Kerülje az ő társaságát. Őrizkedjék még a lehetétől is.

A magába zárkózott, aszkéta és rajongó lelkész egyike volt azon odaadó szolgálóknak, kik ezrével vannak a római egyház sorában. Ignacius atya, mely neven őt a Vatikán magasabb köreiből mint Rambouillet és Fontainebleau környékén neveztek, sok hittérítői dolgot cselekedett, vad vidékeken a keresztény hitre térítvén a pogányokat, életének és lábainak nem csekély veszélyeztetésével, a kérdésbe nem vonható hűséggel vágrehajtván a kapott megbízásokat s mint gondolá, a jó ügyet szolgálta teljes önfeláldással és teljes önmegtartóztatással.

Vak engedelmség, lankadatlan buzgóság, képezték hitvallásának két sarkkövét és ha parancsot kapott felebbvalótól két durva favágó lekiüldözésének gondozását magára vállalni valamely elhagyatott erdőben, ép oly készséggel elvállalta, mint kész lett volna bármely pillanatban Kamcsatkába vagy Japánba indulni.

Nagyon járatos volt a klasszikusokban, tökéletesen ismerte az egyháztörténetet, nagy vitakozó, éles elméjű, érvekben hatalmas, ékes-szólamú egyházi férfiú volt ő s a me lett oly kegyes, hogy martirnak beillett volna s oly okos, mint egy bibornok; de a nő természetét oly kevéssé ismerte, mint akár egy tizenöt éves fiú!

— Valóban olyan elátalkodott jub volna ő? — kérdé Rózsika, nagyra kinyitva sötét szemét. — Pedig nem látszik olyan gonosz-nak; mondja meg hát nekem szent atya, hogy mit művelt ő?

— Leányom, — felelé a pap, — ne kérdezze sem nagyanyját, sem Pétert, sem senki mást. Szavamban megbízhatik; és én azt mondom, felelje őt, mintha nem látta volna soha az ő arcát; ne említse a nevét és ha mások kegyed előtt Montarbas grófról beszélnek, vessen keresztet és mondja szívében: én nem ismerem ez embert.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

No tessék, itt van a baj!

Meghültetek a könnyű, csillogó szövet-ruhában, egy szót sem tudtok szólni és rettenetesen köhögtök. Siessen Liszka, hozzon azonnal a gyógyszerertárból vagy a drogériából három doboz Fay-féle szódai ásványpasztillát, — de valódi! Ez majd rendbehoz benneteket. Ha aztán megint elmentek a bálba, vegyetek magatokhoz néhányat és vegyétek be hazajövet, nehogy újra meghüljete. (Egy doboz ára 1.25 korona.)

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Gunzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV—1. Grosse Neugasse 17.

Dr. VUOSKICS GYULA.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh henteszel szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörkölőjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrártorták kaphatók.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajátermesű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Végre tiszta

(„Endlich rein“)

a legtökéletesebb és legmeszebb menő egészségügyi és kozmetikus követelményeknek megfelelő mosdópép. (Törv. védve.) A „Végre tiszta“ („Endlich rein“) jó hatással van a bőrre, élénkíti, és már rövid idei használat után lágy és gyöngéddé teszi. Használatban olcsó, mint mosdó- és fürdőszappan föltulmuhatatlan, az előkelő toalett asztalnak és a családnak is ideális használati szere. Tubusban csomagolva orvosnak, utazónak és sportembernek különösen ajánlható. Vegyészeti gyár: Bucher, Wien I. Himmelstortgasse 17. Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz fölszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

S a izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

40 - onemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes z-l á m p á k, ugyancsak **legolcsóbb** áron kaphatók.

Csillárok,

í v l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** → megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

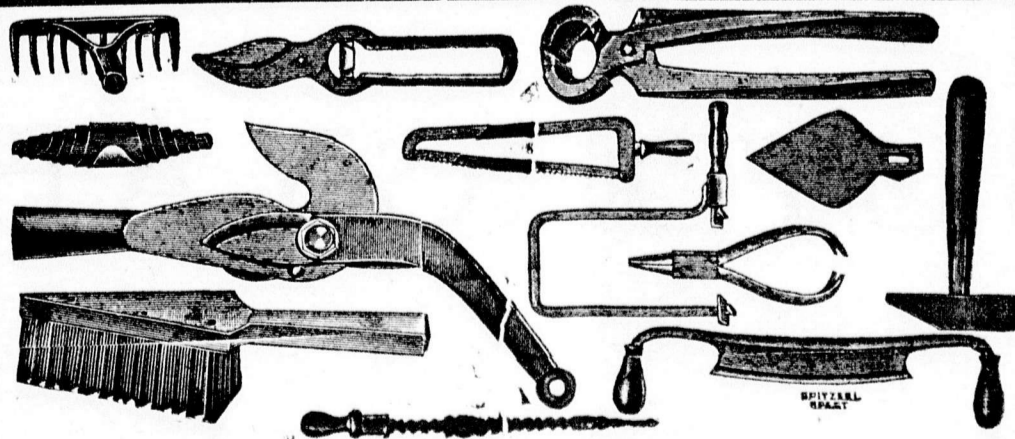
Kerti szerszámok

melyek készen benyelezve is **nagy választékban** kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók

legjobb minőségben.

Mérlegek

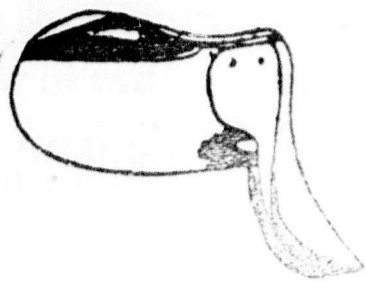
sárgaréz tényérral vagy márvány lappal

és **súlyok**

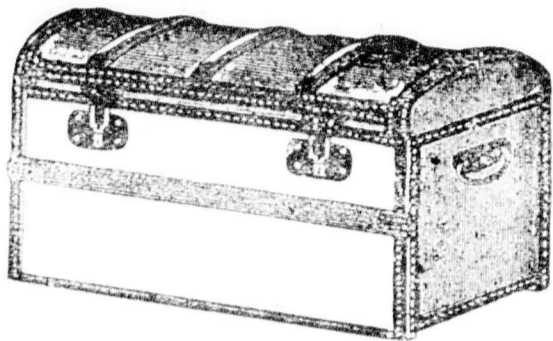
állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, al-
katrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tar-
solyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermekek
kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyű-
lésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény ki-
bocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koroná-
ról három millió koronára leendő felemelését
határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi
részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán,
hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új
részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona
árban, részükre fentartatik. E vételárban már a
bőlyeg- és kiállítás díj belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január
hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kam-
mat fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már
a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t.
részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi
jogukat bezárólag f. évi március első napjáig
gyakorolják ugyanakkor a régi részvényeket az elő-
vételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett
pénztárunknál bemutatni szíveskedjenek. Folyó évi
március 1-én az elővételi jog megszűnik és a meg-
maradt részvények 450 korona árban lesznek érté-
kesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés
szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővé-
teli joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz
részvényenként 440 koronából, 400 korona az alap-
tőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek
levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak
ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által meg-
állapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak
szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag ér-
vényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a kö-
sedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1910 január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

REISZ MIKSA

RUTORGYÁRA

Békéscsaba — Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utcza 7.